

Świadczenia dostępne dla osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów

Opracowanie
Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych

Świadczenia dostępne dla osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów

Stan prawny na dzień 28.02.2026 r.

2026 Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych

WSTĘP

Polski system prawny przewiduje wiele świadczeń dostępnych dla osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów. O możliwym wsparciu systemowym i o występujących ograniczeniach słów kilka, czyli przewodnik po świadczeniach przysługujących osobom z niepełnosprawnościami.

Niniejszy poradnik zawiera informacje według stanu prawnego obowiązującego do dnia 28 lutego 2026 r. Znaczna część świadczeń podlega corocznej waloryzacji, która ma miejsce corocznie, w dniu 1 marca.

Pamiętaj, że niniejszy poradnik służy jedynie celom informacyjnym. Każdorazowa decyzja o przyznaniu świadczenia będzie uzależniona od stanu faktycznego i podejmowana będzie niezależnie, przez właściwy organ.

Spis treści

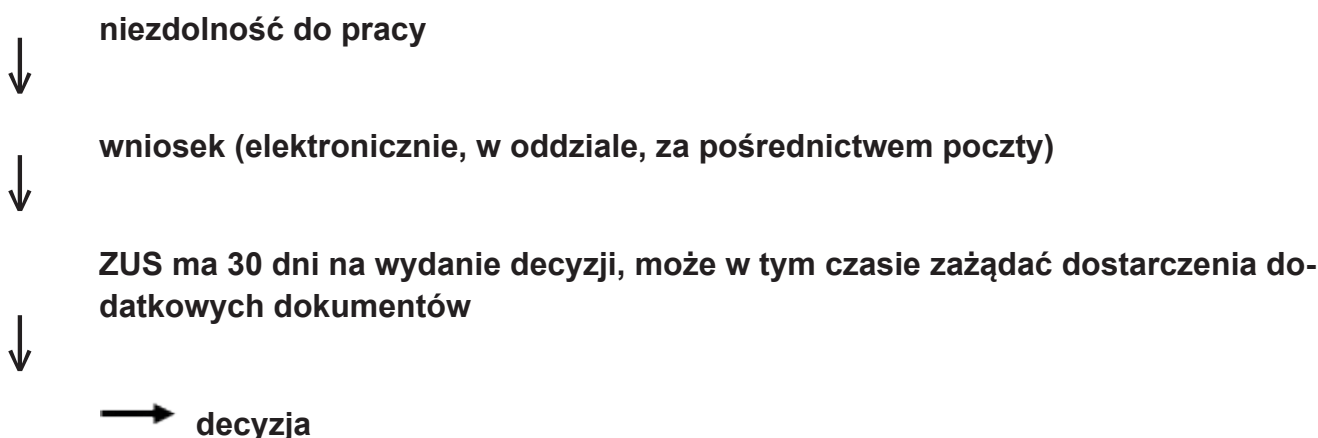
I. Świadczenia przyznawane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	1
1. Renta z tytułu niezdolności do pracy	1
2. Renta socjalna	5
3. Świadczenie wspierające	7
4. Dodatek pielęgnacyjny	9
5. Świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji	10
II. Świadczenia przyznawane przez wójta/burmistrza/prezydenta	11
1. Zasilek pielęgnacyjny	11
2. Inne możliwe formy wsparcia	13
III. Świadczenia przyznawane rolnikom posiadającym niepełnosprawność	13
1. Świadczenie przysługujące rolnikom posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności	13
2. Renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym	14

I. ŚWIADCZENIA PRYZNAWANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

1. RENTA Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY

podstawa prawna - ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Jak uzyskać?

jeżeli nie zgadzasz się z decyzją możesz złożyć odwołanie do sądu, za pośrednictwem ZUSU*

**ZUS może podtrzymać swoją decyzję, wówczas przekaże sprawę do Sądu Okręgowego, może także dokonać autokontroli i na podstawie złożonego odwołania zmienić poprzednią decyzję*

Osobą niezdolną do pracy w myśl ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. O całościowej niezdolności do pracy mówimy w przypadku utraceniu zdolności do wykonywania jakiegokolwiek pracy, z wyłączeniem pracy w warunkach specjalnie utworzonego stanowiska pracy, odpowiednio przystosowanego do do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu(por. wyrok SN z dnia 8 grudnia 2000 r. II UKN 134/00). Utrwalona linia orzecznicza wskazuje także na konieczność wystąpienia dwóch przesłanek, które zaistnieć muszą łącznie, aby można uznać osobę za całkowicie niezdolną do pracy: kryterium biologiczne, przez które rozumie się stan organizmu, jak i kryterium ekonomiczne - całkowitą niezdolność do zarobkowania.

Niezdolność częściowa natomiast zachodzi w przypadku znacznego stopnia utraty zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. W przypadku tej definicji także warto odwołać się do orzecznictwa. W wyroku z dnia 13 października 2009 r, II UK 106/09 SN podkreślił, że aby zaistniała częściowa niezdolność do pracy istotnym jest zbadanie pojęcia „pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji”, i tak dla właściwego rozpoznania należy zbadać zarówno kwalifikacje formalne, a więc te, które znajdują potwierdzenie w świadectwach pracy, dyplomach, zaświadczeniach, jak i kwalifikacje rzeczywiste, czyli te, które przejawiają się w wiedzy, umiejętnościach, etc.

Warto podkreślić, że za istotny element układanki w zakresie definicji niezdolności uznać należy sformułowanie pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. Przekwalifikowanie celem dalszej pracy zarobkowej nie jest jednoznaczne z możliwością wykonywania jakiegokolwiek pracy, istotnym jest możliwość wykonywania porównywalnych pod względem poziomu posiadanych kwalifikacji określonych rodzajów prac. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 września 2006 r. I UK 103/06 podkreślił, że przesłanka pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami ma na celu ochronę ubezpieczonych, szczególnie tych o wysokich kwalifikacjach, którzy po utracie zdolności do zarobkowania w dotychczasowym zawodzie zmuszeni byłiby do podjęcia pracy poniżej kwalifikacji zawodowych.

Aby nabyć prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy kumulatywnie wystąpić muszą następujące przesłanki:

I. częściowa lub całkowita niezdolność do pracy

II. odpowiedni do wieku staż ubezpieczenia: jeżeli niezdolność powstała:

czas powstania niezdolności	przed ukończeniem 20 lat	20-22	22-25	25-30	30
staż ubezpieczeniowy w latach	1	2	3	4	5*

*okres ubezpieczeniowy musi przypadać w ciągu ostatnich 10 lat

III. niezdolność powstała w czasie okresów składowych lub nieskładkowych, o których mowa w ustawie, okresach pobierania świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne albo w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów - UWAGA- obowiązek nie istnieje, jeżeli zawodzi całkowita niezdolność do pracy oraz gdy wystąpi odpowiedni okres stażu ubezpieczeniowego: 20 lat dla kobiet i 30 dla mężczyzn.

Na jaki okres orzeka się niezdolność do pracy?

Co do zasady niezdolność do pracy orzeka się na okres maksymalny lat pięciu, co nie ma zastosowania w przypadku następujących wyjątków:

- możliwość orzeczenia niezdolności do pracy na okres dłuższy niż pięć lat, jeżeli wiedza medyczna nie daje rokowań na odzyskanie zdolności do pracy przed upływem okresu pięciu lat;
- możliwość orzeczenia niezdolności do pracy na okres dłuższy niż pięć lat, jeżeli osoba uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy ostatecznie wiek emerytalny w czasie krótszym niż pięć lat, mając na względzie co najmniej ostatnie pięć lat poprzedzające dzień badania lekarskiego;

Ważne! - 1 stycznia 2027 r. wejdą w życie przepisy dotyczące orzekania przez lekarzy orzeczników ZUS przekwalifikowania zawodowego, w brzmieniu nadanym art. 13 ust. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2026 r. poz. 26) *Celowość przekwalifikowania zawodowego orzeka się, jeżeli osoba ubiegająca się o świadczenie trwale utraciła zdolność do pracy w dotychczasowych zawodzie i może odzyskać zdolność do pracy po przekwalifikowaniu.*

W jakiej wysokości przysługuje świadczenie z tytułu niezdolności do pracy?

Ustawa określa minimalną wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy:

wysokość minimalna świadczenia określona w ustawie	wysokość minimalna świadczenia w 2026 r. po uwzględnieniu waloryzacji - od 1 marca 2026 r.
1588,48 zł.	1884,21 zł.
1191,33 zł.	1483,87 zł.

Ważne! - świadczenia przewidziane w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca. Niezależnie od wskaźnika waloryzacji przyznane świadczenie nie może ulec obniżeniu.

W roku 2026, zgodnie z informacjami GUS wskaźnik waloryzacji dla emerytur i rent wynosić będzie 5,3%

Jestem osobą niezdolną do pracy, czy otrzymując świadczenie z tego tytułu mimo wszystko mogę podjąć działalność zarobkową?

Tak, otrzymując świadczenie z tytułu niezdolności do pracy można podjąć działalność zarobkową, Istotnym jest, aby przestrzegać ustalonych limitów, które zmieniają się wraz z wysokością przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego przez Prezesa GUS.

Informacje o przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu publikowane są 1 marca każdego roku, świadczeniobiorcy więc powinni więc śledzić komunikaty publikowane przez GUS.

wysokość zarobków ustalona procentowo względem przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia*	wpływ na otrzymywane świadczenie
70%	brak
71-130%	potencjalne zmniejszenie wysokości świadczenia
130% i więcej	możliwość zawieszenia

*wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ustala się na dzień 1 marca każdego roku, zgodnie z komunikatem Prezesa GUS

Do 28 lutego 2026 r. „bezpieczna” wysokość wynagrodzenia, która nie będzie oddziaływała na wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy wynosi 6.140,20 zł., natomiast maksymalna kwota zmniejszenia renty wynosi 704,75 zł.

Kiedy bezwzględnie nie otrzymasz renty z tytułu niezdolności do pracy?

Jeśli posiadasz ustalone prawo do emerytury z FUS lub spełniasz warunki do uzyskania emerytury ZUS nie przyzna renty z tytułu niezdolności do pracy. Co istotne, dla spełnienia warunku, który sprawi brak możliwości otrzymania świadczenia nie istotny jest fakt pobierania emerytury, a sama okoliczność ustalenia prawa do emerytury bądź spełniania warunków do emerytury.

Przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy nie powoduje, że świadczeniobiorca zmuszony jest pożegnać się z pracą, nie jest też jednoznaczne z możliwością rozwiązania stosunku pracy przez pracodawcę, niemniej jednak okoliczności mogące mieć związek z okolicznościami powodującymi niezdolność do pracy mogą stanowić przyczynę do zakończenia współpracy.

Przede wszystkim należy podkreślić, że obowiązujące przepisy nie wprowadzają zakazu zatrudniania osób, które są świadczeniobiorcami renty z tytułu niezdolności do pracy. Decyzja o podjęciu czy też kontynuacji zatrudnienia należy do świadczeniobiorcy.

Warto jednak mieć na uwadze, że niezdolność do pracy każdorazowo będzie wynikać z naruszenia sprawności organizmu, które samo w sobie nie powinno być przyczyną rozwiązania stosunku pracy, niemniej jednak częste nieobecności pracownika w pracy, w tym także i te spowodowane przez stan zdrowia pracownika będą mogły stać się podstawą do zwolnienia.

Zgodnie z art. 53 § 1 Kodeksu pracy *Pracodawca może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia jeżeli niezdolność pracownika do pracy wskutek choroby trwa dłużej niż 3 miesiące - gdy pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy krócej niż 6 miesięcy bądź gdy niezdolność pracownika do pracy wskutek choroby trwa dłużej niż łączny okres pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku oraz pobierania świadczenia rehabilitacyjnego przez pierwsze 3 miesiące - gdy pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy co najmniej 6 miesięcy lub jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową.*

Uprawnienie do niezwłocznego rozwiązania stosunku pracy ustaje dopiero wówczas, gdy pracownik stawia się do pracy w związku z ustaniem przyczyny nieobecności, czyli po odzyskaniu zdolności do pracy i wyrazi gotowość podjęcia pracy, czyli przystąpienia do wykonywania obowiązków pracowniczych.

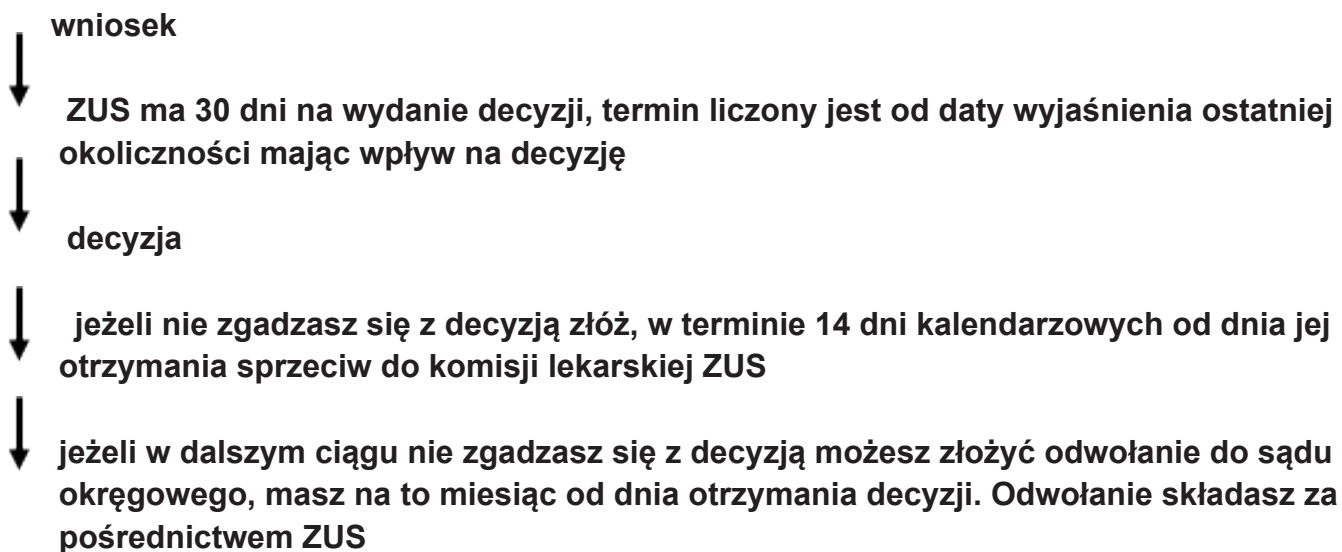
Warto pamiętać, że zakaz rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia po stawieniu się pracownika do pracy w związku z ustaniem przyczyny nieobecności nie ma zastosowania, jeżeli pracownik jest nadal niezdolny do pracy wskutek choroby powodującej tę niezdolność, a do pracy zgłasza się tylko w celu przerwania biegu okresu uprawniającego pracodawcę do rozwiązania umowy o pracę.

Jeżeli w takim przypadku pracownik stawia się do pracy i zgłosi gotowość jej wykonywania, to obowiązkiem pracodawcy jest w pierwszej kolejności skierowanie pracownika na kontrolne badania lekarskie i dopiero pozytywny wynik takich badań (stwierdzenie braku przeciwwskazań medycznych do wykonywania dotychczasowej pracy) będzie dla pracodawcy stanowił przeszkodę w rozwiązaniu z pracownikiem umowy o pracę w trybie art. 53 KP.

2. RENTA SOCJALNA

podstawa prawna: ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej

Jak uzyskać?

Aby nabyć prawo renty socjalnej musisz spełnić następujące warunki:

- być osobą pełnoletnią,
- całkowicie niezdolną do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu.
- renta przysługuje, jeżeli naruszenie sprawności organizmu powstało:
 - przed ukończeniem 18 roku życia,
 - w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia,
 - w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Płatnikiem renty socjalnej jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a świadczenie może zostać przyznane na stałe, w przypadku trwałej i całkowitej niezdolności do pracy, bądź okresowe, a to w przypadku istnienia okresowej niezdolności do pracy.

Ważne! Od 1 stycznia 2027 r. lekarz orzecznik ZUS będzie dokonywał ustaleń w zakresie całkowitej niezdolności do pracy na zasadach określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Ustawa zawiera katalog zamknięty osób, którym nie przysługuje renta socjalna:

- uprawnionej do emerytury,
- uprawnionej do uposażenia w stanie spoczynku,
- renty z tytułu niezdolności do pracy,
- renty inwalidzkiej lub pobierającej świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznej,
- zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego,

- będącej właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 5 ha przeliczeniowych,
- osobie tymczasowo aresztowanej, za czas tymczasowego aresztowania*,
- osobie odbywającej karę pozbawienia wolności za czas odbywania kary*, z wyjątkiem osób odbywających karę w systemie dozoru elektronicznego

**osobie tymczasowo aresztowanej bądź osobie odbywającej karę pozbawienia wolności może zostać wypłacone 50% kwoty renty socjalnej jeżeli jest osobą samotnie gospodarującą, nieposiadającą innego przychodu i nie mającą prawa do renty rodzinnej, jeżeli jest właścicielem lokalu mieszkalnego, przysługuje jej spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego bądź jest najemcą lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład zasobu mieszkaniowego gminy bądź innych jednostek Skarbu Państwa, o ile z kwoty renty socjalnej wykonywała będzie opłaty z tytułu czynszu bądź innych opłat za lokal mieszkalny.*

Jaka jest wysokość renty socjalnej?

Warto zaznaczyć, że renta socjalna nie jest wypłacana z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych a bezpośrednio z budżetu państwa. Na dzień 13.02.2026 r. wysokość renty socjalnej wynosi 1878,91 zł. brutto. Mając na względzie projekt ustawy budżetowej na rok 2026 i przyjęty prognozowany wskaźnik waloryzacji na poziomie 4,88% od 1 marca 2026 r. renta socjalna może wynosić 1970,66 zł.

Czy pobierając rentę socjalną mogę podejmować pracę zarobkową?

Podobnie jak przy pobieraniu renty z tytułu niezdolności do pracy tak i przy rencie socjalnej masz prawo do bycia aktywnym zawodowo i pobierania wynagrodzenia, musisz jednak pamiętać o ograniczeniach kwotowych, które mogą mieć wpływ na wysokość wypłacanego świadczenia bądź jego zawieszenie.

uzyskany przychód* w odniesieniu do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** za kwartał kalendarzowy	wpływ na wypłacane świadczenie	uwagi
niższy niż 70%	pełna wysokość renty	* przychodem w przypadku wynagrodzenia za pracę jest kwota brutto **przeciętne miesięczne wynagrodzenie ogłasza co kwartał Prezes GUS
wyższy niż 70% ale mniejszy niż 130%	pomniejszenie renty o kwotę przekroczenia	maksymalna kwota zmniejszenia wynosi 704,75 zł. - stan do dnia 28.02.2026 r.
wyższy niż 130%	zawieszenie renty	

Co równie istotne, na zmniejszenie lub zawieszenie wypłacania renty socjalnej będzie miał wpływ przychód osiągnięty z każdej działalności podlegającej obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, a więc:

- z pracy na podstawie stosunku pracy, mianowania, powołania,
- z pracy na podstawie umowy zlecenia, umowy agencyjnej,
- z pozarolniczej działalności gospodarczej,
- z pracy za granicą,

a także kwoty z innych otrzymanych świadczeń:

- zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego,
- wynagrodzenia za zaś niezdolności do pracy,
- świadczenia rehabilitacyjnego i wyrównawczego, zasiłku wyrównawczego i dodatku wyrównawczego.

Ważne! W przypadku zbiegu uprawnień do renty socjalnej z uprawnieniem do renty rodzinnej kwota renty socjalnej ulega takiemu obniżeniu, aby łączna kwota obu świadczeń nie przekraczała 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Kwota obniżonej renty socjalnej nie może być niższa niż 10% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Renta socjalna nie przysługuje, jeżeli kwota renty rodzinnej przekracza 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Jeżeli pobierasz rentę socjalną masz prawo do otrzymania dodatku dopełniającego jeżeli jesteś osobą całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji. Wysokość dodatku do dnia 28.02.2026 r. wynosi 2610,72 zł. brutto, uzależniona jest, jak i renta socjalna, od wysokości przychodu.

3. ŚWIADCZENIE WSPIERAJĄCE

podstawa prawna: ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym

Jak uzyskać?

- ↓ decyzja WZON (od decyzji WZON także możesz się odwołać, masz na to 14 dni od dnia otrzymania decyzji a odwołanie składasz za pośrednictwem WZON, który wydał decyzje)
- ↓ wniosek do ZUS (wyłącznie drogą elektroniczną, o czym więcej poniżej) (ZUS ma 30 dni na wydanie decyzji)
- ↓ decyzja
- ↓ jeżeli decyzja Cię na satysfakcjonuje możesz złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy - masz na to 14 dni od dnia otrzymania decyzji , jeżeli „druga” decyzja także Cię nie satysfakcjonuje masz prawo złożyć odwołanie do sądu

Aby otrzymać świadczenie wspierające musisz spełniać przesłanki:
ukończone 18 lat,

1. posiadać obywatelstwo polskie, albo kraju członkowskiego UE bądź kraju członkowskiego EFTA, bądź w przypadku braku obywatelstwa - przebywać w Polsce i mieć dostęp do rynku pracy,
2. miejsce zamieszkania na terytorium Polski,
3. posiadać decyzję WZON z określonym poziomem potrzeb wsparcia.

Nawet w przypadku spełniania przesłanek, o których mowa powyżej, nie otrzymasz świadczenia wspierającego, jeżeli przebywasz w:

1. domu pomocy społecznej,
2. rodzinnym domu pomocy,
3. zakładzie opiekuńczo-leczniczym,
4. zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym,
5. placówce zapewniającej całodobową opiekę,
6. zakładzie karnym,
7. zakładzie poprawczym,
8. areszcie śledczym,
9. schronisku dla nieletnich.

Ważne! Od 1 stycznia 2026 r. o świadczenie wspierające mogą występować osoby, które w decyzji WZON mają przyznane od 70 do 77 pkt.

Pamiętaj, że orzeczenie o niepełnosprawności i jej stopniu nie uprawnia Cię do złożenia wniosku o świadczenie wspierające. Dokumentem niezbędnym jest decyzja o potrzebie wsparcia wydana przez WZON.

W przypadku chęci ubiegania się o świadczenie wspierające ważna jest chronologia działań!

decyzja WZON ustalająca poziom potrzeb wsparcia $\xrightarrow{\text{maks. 3 miesiące}^*}$ wniosek do ZUS

**złożenie wniosku w terminie 3 miesięcy od otrzymania ostatecznej decyzji WZON sprawi, że otrzymasz świadczenie z wyrównaniem od dnia, od którego WZON przyznał uprawniające punkty wsparcia, w przypadku uchybienia terminowi świadczenie będzie Ci przysługiwać od miesiąca, w którym złożysz wniosek*

O czym warto pamiętać?

- decyzja WZON staje się ostateczna po upływie 14 dni od dnia jej doręczenia, a to dlatego, że w ciągu tych 14 dni masz prawo odwołać się od decyzji,
- zachowaj właściwą kolejność, wniosek o przyznanie świadczenia wspierającego złożony bez decyzji WZON ustalającej poziom potrzeb wsparcia pozostanie bez rozpatrzenia!
- WZON wyda decyzję ustalającą poziom potrzeb wsparcia na taki sam okres na jaki masz orzeczenie o niepełnosprawności, nie dłużej jednak niż na 7 lat,
- wniosek o świadczenie wspierające może złożyć w Twoim imieniu pełnomocnik,
- pobierając świadczenie wspierające ZUS obejmie Cię ubezpieczeniem zdrowotnym, na wniosek, ZUS może objąć ubezpieczeniem zdrowotnym oraz emerytalno-rentowym także osobę udzielającą Ci wsparcia, o ile nie podejmuje zatrudnienia i wspólnie z Tobą prowadzi gospodarstwo domowe,

- wniosek o świadczenie wspierające możesz złożyć wyłącznie drogą elektroniczną (PUE ZUS, portal Emp@tia, bankowość elektroniczną),
- świadczenie wspierające nie jest zależne od dochodów!

Jaka jest wysokość świadczenia wspierającego?

Zależna jest od ustalonego poziomu potrzeb wsparcia.

ustalony poziom potrzeby wsparcia	procent renty socjalnej	kwota do 28 lutego 2026 r.
95-100 pkt	220	4134 zł.
90-94 pkt	180	3382 zł.
85-89 pkt	120	2255 zł.
80-84 pkt	80	1503 zł.
75-79 pkt	60	1127 zł.
70-74 pkt	40	752 zł.

4. DODATEK PIEŁĘGNACYJNY

podstawa prawna: ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych

Jak uzyskać?

- ↓ skorzystaj z druku ZUS EDP (ZUS ma 30 dni na rozpatrzenie wniosku)
- ↓ decyzja ZUS
- ↓ odwołanie do sądu

Dodatek ten przysługuje osobie, która jest całkowicie niezdolna do pracy i samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat i jednocześnie jest uprawniona do pobierania emerytury lub renty.

Dodatek pielęgnacyjny przyznawany jest przez ZUS:

- ➔ na wniosek, w przypadku osób całkowicie niezdolnych do pracy i samodzielnej egzystencji,
- ➔ z urzędu, w przypadku osób, które ukończyły 75 lat.

Nie otrzymasz dodatku pielęgnacyjnego jeżeli w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym powyżej 2 tygodni w miesiącu.

Pamiętaj! Jeżeli przyznano Ci dodatek pielęgnacyjny za okres, za który wypłacono Ci zasiłek pielęgnacyjny organ emerytalny, który przyznał Ci dodatek wypłaci należną Ci emeryturę lub rentę pomniejszoną o nienależnie wypłacaną wysokość zasiłku pielęgnacyjnego!

Ważne! Jeżeli nabyłeś prawo do dodatku pielęgnacyjnego z ZUS to nie możesz równocześnie otrzymywać zasiłku pielęgnacyjnego.

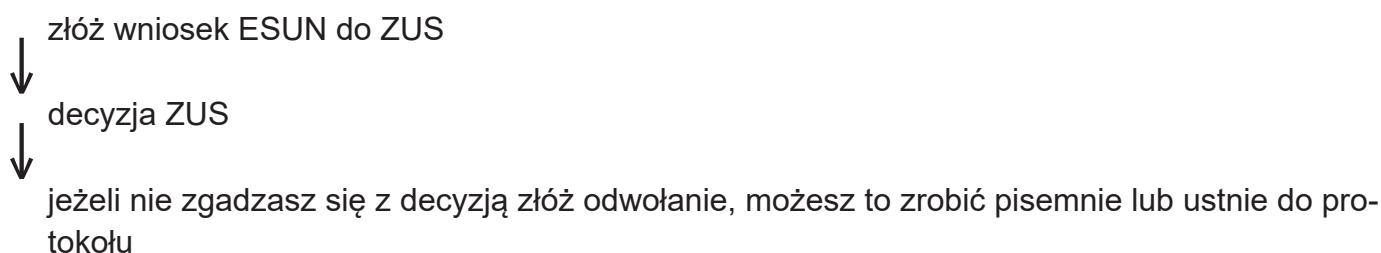
Dodatek pielęgnacyjny nie jest tym samym co zasiłek pielęgnacyjny.

różnice	dodatek pielęgnacyjny	zasiłek pielęgnacyjny
organ wyłaczający	ZUS	wójt/burmistrz/prezydent
osoba uprawniona	osoba całkowicie niezdolna do pracy i samodzielnej egzystencji oraz osoba, która ukończyła 75 lat	matka/ojciec małżonek opiekun faktyczny rodzice zastępczy dyrektor placówki, w której przebywa osoba z niepełnosprawnością
wysokość	podlega waloryzacji	stała, uzależniona od rozporządzenia

5. ŚWIADCZENIE UZUPEŁNIAJĄCE DLA OSÓB NIEZDOLNYCH DO SAMODZIELNEJ EGZYSTENCJI

podstawa prawna: ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji

Jak uzyskać?

Uprawnionym do otrzymania świadczenia jest osoba, która:

- ukończyła 18 lat,
- jest niezdolna do samodzielnej egzystencji,
- nie jest uprawniona do jednego z niej wymienionych świadczeń, albo jest uprawniona, ale ich łączna wysokość nie przekracza 1600 zł.:
 - a. emerytury,
 - b. renty,
 - c. zasiłku stałego,
 - d. zasiłku okresowego o innym charakterze niż okresowy,
 - e. świadczenia charakterze jak ww. wypłacanego z instytucji zagranicznej.
- ma polskie obywatelstwo, prawo pobytu w Polsce lub prawo stałego pobytu,
- zamieszkuje w Polsce.

Nie otrzymasz świadczenia jeżeli jesteś osobą tymczasowo aresztowaną lub odbywasz karę pozbawienia wolności (z wyjątkiem kary pozbawienia wolności w dozorze elektronicznym).

W jakiej wysokości przysługuje świadczenie?

500 zł. osobie, która nie jest uprawniona do emerytury ani renty i nie ma ustalonego prawa do innego świadczenia pieniężnego finansowanego ze środków publicznych lub otrzymuje takie świadczenia, ale ich łączna kwota brutto nie przekracza 1100 zł.

osobie, która pobiera emeryturę, rentę lub inne świadczenie finansowane ze środków publicznych a łączna kwota brutto tych świadczeń wynosi więcej niż 1100 zł. ale nie więcej niż 1600 zł. w wysokości będącej różnicą pomiędzy kwotą 1600 zł i łączną kwotą przysługujących jej świadczeń.

II. ŚWIADCZENIA PRYZNAWANE PRZEZ WÓJTA/BURMISTRZA/PREZYDENTA

6. ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY

podstawa prawna: ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Już na wstępie więc warto zaznaczyć, że świadczenie to nie jest wprost zależne od posiadanego orzeczenia o niepełnosprawności, a ma związek z istniejącą niezdolnością do samodzielnej egzystencji, rozumianej jako naruszenie sprawność organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Nie każda osoba legitymująca się orzeczeniem o niepełnosprawności będzie osobą z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Ustawa enumeratywnie wymienia osoby uprawnione do otrzymania zasiłku pielęgnacyjnego, są wśród nich:

- dzieciom z niepełnosprawnością (osoby do ukończenia 16 roku życia),
- osobom z niepełnosprawnością legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobom, które ukończyły 75 lat,
- osobom z niepełnosprawnością legitymującą się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Ustawa wskazuje też osoby, którym nie przysługuje prawo do zasiłku pielęgnacyjnego:

- osobom umieszczonym w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,

- osobom, które uprawnione są z ustawy, ale ich członkom rodziny przysługuje za granicą świadczenie na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tych osób,
- osobom uprawnionym do dodatku pielęgnacyjnego.

Świadczenie zostanie przyznane:

- matce albo ojcu dziecka,
- osobom, na których na mocy odrębnych przepisów prawa ciąży obowiązek alimentacyjny,
- małżonkowi,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- rodzinie zastępczej,
- osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka,
- dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnego ośrodka proadopcijnego, o ile osoby te sprawują opiekę nad osobą do ukończenia 18 roku życia, która legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innych osób w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności udziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Na jaki czas przyznany zostanie zasiłek pielęgnacyjny?

Co do zasady zasiłek pielęgnacyjny zostanie przyznany na czas nieokreślony, natomiast jeżeli z orzeczenia o niepełnosprawności wynika, że niepełnosprawność istnieje czasowo, to czas wypłacania zasiłku będzie skorelowany z czasem ważności orzeczenia o niepełnosprawności i jej stopniu.

W jakiej wysokości przysługuje zasiłek pielęgnacyjny?

Wysokość zasiłku pielęgnacyjnego jest stała, nie podlega waloryzacji a określona jest w Rozporządzeniu Rady Ministrów, obecna wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 215,84 zł. i określona została w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna.

Ważne! Zasiłek pielęgnacyjny nie jest tym samym świadczeniem co dodatek pielęgnacyjny! Warto pamiętać, że zasiłek pielęgnacyjny jest świadczeniem udzielanym na wniosek, dodatek pielęgnacyjny natomiast przysługuje na wniosek osób uprawnionych do emerytury lub renty, które są całkowicie niezdolne do pracy i samodzielnej egzystencji lub z urzędu osobom, które ukończyły 75 lat.

O czym warto pamiętać?

Organem, do którego należy złożyć wniosek o wypłatę zasiłku pielęgnacyjnego jest właściwy wójt, burmistrz, prezydent. Warto pamiętać, z uwagi na rozwój systemu e-doręczeń, na swego rodzaju

pułapkę legislacyjną. Otóż, jeżeli jako wnioskodawca nie zgadzasz się z decyzją organu, który odmówił Ci przyznania świadczenia masz możliwość odwołania się do sądu, co bardzo istotne, skarga może zostać złożona wyłącznie za pośrednictwem formy tradycyjnej bądź przez ePUAP. **Skarga złożona przez system e-doręczeń nie zostanie rozpatrzona!!! (według stanu prawnego na dzień 13.02.2026 r.)**

7. INNE MOŻLIWE FORMY WSPARCIA

Organy władzy samorządowej mają możliwość przyznania osobom z niepełnosprawnościami innych form wsparcia, głównie na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Część ze świadczeń jest uznaniowa i zależy od sytuacji w danej gminie. Istotnym przy ustaleniu uprawnienia do pobierania świadczeń wypłacanych przez gminę jest ustalenie kryterium dochodowego, które ustalane jest na mocy rozporządzenia Rady Ministrów, aktualnie obowiązujące Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2024 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej ustaliło kryteria dochodowe na poziomie 1010 zł. dla osoby samotnie gospodarującej oraz 823 zł. dla osoby w rodzinie. Warto pamiętać, że kryteria dochodowe ustalane są raz na 3 lata.

rodzaj wsparcia	kwota na dzień 28.02.2026 r.	kryterium dochodowe	uwagi
zasiłek stały*	różnica między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego a dochodem wnioskodawcy	dochód niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie	wypłacany miesięcznie
zasiłek okresowy*	min. 20 zł	dochód niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie	przyznawany na czas określony
zasiłek celowy	min. 100 zł maksymalnie 2000 zł	uznaniowe	jednorazowy, wypłacany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej
dodatek mieszkaniowy	min. 50 zł maksymalnie 500 zł	tak	na uregulowanie czynszu za nieruchomość
dodatek energetyczny	min. 30 zł maksymalnie 150 zł	tak	na uregulowanie należności za prąd
usługi opiekuńcze	uznaniowa	tak	ustalone godziny dziennie

* świadczeniobiorca nie może pobierać jednocześnie zasiłku stałego i okresowego

III. ŚWIADCZENIA PRZYZNAWANE ROLNIKOM POSIADAJĄCYM NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

1. ŚWIADCZENIE PRZYSŁUGUJĄCE ROLNIKOM POSIADAJĄCYM ORZECZENIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

rodzaj świadczenia	kto może otrzymać?	wysokość świadczenia	organ odpowiedzialny
renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy	rolnicy z orzeczoną całkowitą niezdolnością do pracy	około 1878,91 zł. brutto	KRUS
świadczenie wspierające	osoby z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności	od 620 zł do 4134 zł.	MOPS/ZUS

ulga rehabilitacyjna	rolnicy z orzeczeniem o niepełnosprawności	odliczenie od dochodu lub podatku	w zeznaniu PIT
dofinansowania z PFRON	rolnicy z orzeczeniem o niepełnosprawności, niezależnie od zatrudnienia	uznaniowa	PFRON
opieka wytchnieniowa	rodziny rolników z orzeczoną niepełnosprawnością	bezpłatna usługa	PCPR/OPS
świadczenia chorobowe	rolnicy czasowo niezdolni do pracy	około 20 zł. dziennie	KRUS

2. RENTA ROLNICZA Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY W GOSPODARSTWIE ROLNYM

podstawa prawna: ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników

Aby nabyć prawo do rolniczej renty z tytułu niezdolności do pracy należy spełnić następujące warunki:

- podlegać ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez czas:
 - roku - jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku do 20 lat
 - 2 lata - jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku powyżej 20 lat, do 22 lat,
 - 3 lata - jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku powyżej 22 lat do 25 lat,
 - 4 lata - jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku powyżej 25 lat do 30 lat,
 - 5 lat - jeżeli całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku powyżej 30 lat.

Ważne! przy ustalaniu okresu ubezpieczenia bierze się pod uwagę wyłącznie okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników, nie uwzględnia się okresów podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu.

- jest trwale lub okresowo całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym,
- całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w okresie:
 - A. podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu,
 - B. w okresach podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990,
 - C. w okresie prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia przed dniem 1 stycznia 1983 r.

lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Jeżeli pobierasz rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym a osiągnąłeś wiek 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn KRUS z urzędu przyzna Ci emeryturę rolniczą w wysokości nie niższej niż pobierana dotychczas renta.

Warto pamiętać: Stałą rentę rolniczą z tytułu niezdolności otrzymasz wyłącznie w przypadku trwałej i nieodwracalnej utraty zdolności do wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, przy jednoczesnym braku możliwości przekwalifikowania zawodowego. W innych sytuacjach okres pobierania renty określa decyzja Prezesa KRUS.

Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych

Największy związek zrzeszający przedsiębiorców zatrudniających osoby niepełnosprawne. Prowadzi swoją działalność od 1995 roku. Skupia blisko 600 firm i instytucji. Organizacja prowadzi swoje biura w dziesięciu największych miastach Polski

tel:
514 952 613

e-mail:
biuro@popon.pl

adres:
00-676 Warszawa
ul. Marszałkowska 55/73 I.61